

Pål Jonson: tal vid Folk och Försvars Rikskonferens 2024

Talare

Pål Jonson
Försvarsminister

Datum

8 januari 2024

Plats

Sälen

Ers Majestät, Ers Kungliga Högheter, Soldater och sjömän, Mina damer och herrar, Molnen drar ihop sig. Världen har blivit farligare än för bara ett år sedan. Kriget i Ukraina fortsätter och har utvecklats till ett grymt utnötningskrig som för tankarna till Västfronten under första världskriget. Men det råder oklarheter på båda sidor av Atlanten kring det långsiktiga militära stödet till Ukraina. Samtidigt har Ryssland ställt sin ekonomi och försvarsindustri på krigsfot. Med konflikter i Mellanöstern tvingas vi dela vår uppmärksamhet mellan flera krishärdar. Och det råder osäkerhet vart USA går efter presidentvalet i november. Jag delar försvarsberedningens bedömning att Sverige befinner sig i allvarstider och att det är hög tid för kraftsamling för att skyndsamt bygga upp ett starkare totalförsvar. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Kriget kan komma – också till oss. I dessa allvarstider krävs det klarsynthet, handlingskraft och uthållighet. Klarsynthet att inse att Rysslands mål fortsatt är att utplåna ett fritt Ukraina och skapa ett Europa som bygger på den starkes rätt med buffertstater och intressesfärer. Vi har redan genomlevt detta tidigare i historien. Vi ska inte återvända dit. Och vi vill inte heller att våra barn ska växa upp i ett sådant Europa. I grunden handlar det om att Ukraina utgör Europas sköld mot rysk expansionism. Framtiden för den europeiska säkerhetsordningen avgörs på slagfälten i Ukraina. Och om denna sköld skulle falla på grund av bristande klarsynthet, handlingskraft eller uthållighet hos de länder som stödjer Ukraina kommer eftervärldens dom - med all rätt - att bli hård. Det skulle skapa ett mycket farligare Europa för oss alla. Därför krävs uthållighet för att säkra att de ansträngningar som gjorts inte går förlorade - utan i stället - bidrar till att bygga upp ett fritt Ukraina och ett bättre Europa. För kriget har hittills varit ett strategiskt nederlag för Ryssland. Det har lett till den största upprustningen i Europa, sedan det kalla krigets slut, en Natoutvidgning till Finland och snart Sverige och historiska beslut om att Ukraina ska bli medlem av EU och Nato. Ukrainas militära förmåga har stärkts med försvarsmateriel för över 900 miljarder kronor. Ryssland - å sin sida - har mötts av internationell isolering, 12

sanktionsrundor och förlorat över 300.000 soldater. Ukrainarnas försvarsvilja och västs enighet har gjort skillnad och vi ska fortsätta stödja Ukraina så länge som det behövs. Allt annat vore säkerhetspolitiskt självskadebeteende. Men stödet behöver vidareutvecklas och anpassas till Ukrainas behov och vår förmåga att stödja. De förmågekoalitioner som nu skapas inom Ukraine Defence Contact Group blir centrala för att göra stödet mer uthålligt och förutsägbart. Fokus kommer att ligga på utbildning och nyproducerad försvarsmateriel för stärkt ukrainsk förmåga här och nu. Men också på att bygga upp landets framtida försvarsstyrkor och göra dem Nato-interoperabla. Jag vill särskilt tacka alla inom Försvarsmakten och FMV som arbetat med Ukrainastödet. Det är tack vare er professionalism och hängivelse som Sverige kan ge ett så värdefullt bidrag till Ukrainas kamp. Ert arbete gör det lätt att vara stolt som svensk försvarsminister i internationella sammanhang. I dessa allvarstider ska Sverige i höst fatta ett historiskt totalförsvarsbeslut. Det blir det första som utgår från att Sverige är allierad inom Nato. Och det första som sker samtidigt som det rasar ett storkrig i vårt närområde. Det kräver att vi drar lärdomar av kriget för utvecklingen av vår egen försvarsförmåga. Jag vill här särskilt lyfta fram fyra som jag bedömer blir centrala. För det första, kriget visar att uthållighet och kvantitet spelar roll på slagfältet. Kärnan i vår försvarsförmåga kommer alltid att bestå av att snabbt kunna mobilisera personellt och materiellt uppfyllda och samövade krigsförband. Fokus måste nu ligga på att stärka denna kärna genom en bättre balans mellan verkansförband och stödförband för att skapa en högre uthållighet i Försvarsmakten. Helt avgörande för om vi ska lyckas öka vår försvarsförmåga är Försvarsmaktens personal. Utan den kan vi inte växa. Syftet med personalutredningen som presenterades igår är att öka tillgängligheten av både värnpliktiga och anställda soldater för krigsorganisationens behov. För det andra, kriget visar att en stark försvarsindustri är en viktig del av ett lands samlade försvarsförmåga. Men försvarsindustrin i Europa är utformad för fredstida förhållanden. Det är ohållbart när det rasar ett storkrig på vår kontinent. Vi öppnar därför upp för möjligheten att rikta långsiktiga upphandlingar av kaliberbunden ammunition och vi använda varandras ramavtal inom Norden för att korta ledtiderna för ny försvarsmateriel både till oss själva och till Ukraina. Och staten medfinansierar investeringar när försvarsföretag söker EU-medel för att bekämpa flaskhalsar inom produktionen. Med målet att kunna skapa förutsättningar för att tredubbla produktionen av artillerigranater i Sverige inom ett par år. För det tredje, kriget i Ukraina visar att innovationskraft och användningen av civil teknik är avgörande på slagfältet. Sverige är ett av världens mest innovativa

länder och har förutsättningar att spela en central roll på detta område. Men efter årtionden av underfinansiering av försvaret -inklusive militär forskning och utveckling - har vi en teknikskuld. Kriget i Ukraina visar varför den trenden måste brytas. Sverige måste bättre kunna utnyttja banbrytande civil teknologi för att stärka försvarsförmågan. Det handlar inte minst om användande av obemannade system i alla domäner, rymdbaserade tjänster och AI-teknologi för planering och beslutsstöd. Därför presenterar regeringen idag en strategi för ökad försvarsinnovation. Målet är att Försvarsmakten ska vara teknologiskt överlägsen på framtidens slagfält genom att bättre kunna anpassa civil teknik till militär förmåga. För det fjärde, kriget i Ukraina visar på behovet av att kunna växa snabbt. När kriget bröt ut för 684 dagar sedan hade Ukraina 27 brigader. Idag har landet mer än dubbelt så många. I år ökar anslagen för det militära försvaret av Sverige med 27 miljarder kronor. Det är en hög siffra i ett internationellt perspektiv. Men för att få full utväxling på dessa satsningar behöver takten i vår egen upprustning öka. När Ryssland ställer sig på krigsfot så får inte arbetssätt från en tid när pengar var en bristvara och tiden en obegränsad resurs hindra oss. Långsamma och omständliga processer som hindrar militär förmågeutveckling är i grunden ett hot mot vår nationella säkerhet i detta allvarliga läge. Därför arbetar regeringen med försvarsmyndigheterna att skapa bättre möjligheter för tillväxt genom att delegera ansvar och beslut samt förenkla processer för materiel, personal och infrastruktur. Det är tid för kraftsamling, även på dessa områden. Ers majestät, Ers kungliga högheter, Avslutningsvis behöver vi agera fullt ut som Natomedlemmar när Sveriges försvarsförmåga snart blir en del av Natos kollektiva försvar. Samtidigt som Nato är i sin mest transformativa utveckling sedan kalla kriget behöver det svenska nationella försvaret utvecklas och förstärkas för att bidra till Natos gemensamma förmåga. Vi ska uppfylla de högt ställda krav och förväntningar som finns på Sverige som allierad. Vårt geografiska läge tillsammans med våra förmågor kommer vara centrala för försvaret av norra Europa och stärka hela alliansen. Vi måste ytterst vara beredda att med vapenmakt försvara vårt land, vår befolkning, vår demokrati, vår frihet och vårt sätt att leva. Det är allvarstider nu. Tack!

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/pal-jonson-tal-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2024>